

Statsrådets förordning om skyddsarrangemang vid användning av kärnenergi 27.11.2008/734

I enlighet med statsrådets beslut, fattat på föredragning från arbets- och näringsministeriet, föreskrivs med stöd av 7 q § i kärnenergilagen av den 11 december 1987 (990/1987), sådan paragrafen lyder i lag 342/2008:

1 kap

Tillämpningsområde och definitioner

1 §

Tillämpningsområde

I denna förordning finns bestämmelser om skyddsarrangemang vid användning av kärnenergi. Förordningen omfattar skyddsarrangemangen vid kärnanläggningar samt i tillämpliga delar också skyddsarrangemang kring kärnmaterial och kärnavfall samt transporter av dessa.

2 §

Definitioner

I denna förordning avses med

1) *lagstridig verksamhet* uppsåtlig verksamhet eller en åtgärd vars syfte är att äventyra en kärnanläggnings säkerhet eller kärnmaterials eller kärnavfalls integritet eller att utgöra ett omedelbart eller indirekt hot mot kärn- eller strålsäkerhet, eller av oaktsamhet förorsakad skadegörelse som riktar sig mot en kärnanläggning, kärnmaterial eller kärnavfall,

1 a) *hot som påverkar planeringsgrunderna* sådant hot om lagstridig verksamhet som används som grund för planering och utvärdering av de skyddsarrangemang som tillståndshavaren ansvarar för, (12.4.2012/171)

2) *hotfull situation* en situation där förekomsten av lagstridig verksamhet mot en kärnanläggning, kärnmaterial eller kärnavfall har konstaterats eller där grundad misstanke om sådan föreligger,

3) *riskanalys* utredningar som utförs med systematiska metoder för att identifiera hot, problem och svaga punkter, kartläggning av deras orsaker och verkan samt bedömning av risker som är förenade med dem,

4) *farligt föremål* ett sådant föremål, en sådan imitation av ett föremål eller ett sådant ämne som kan äventyra eller som kan användas för att äventyra säkerheten i en kärnanläggning eller de personers säkerhet som befinner sig där eller säkerheten för de personer som deltar i hanteringen eller transporteringen av kärnmaterial eller kärnavfall, samt med,

5) *gemensam felorsak* en skada som till följd av en enskild händelse eller orsak uppstår samtidigt eller inom en kort tid i flera av kärnanläggningens system, anordningar eller konstruktioner.

2 kap

Grunderna för skyddsarrangemang

3 §

Planeringsgrunder

Planeringen av skyddsarrangemang ska grunda sig på hot som påverkar planeringsgrunderna, analyser av de risker som är förenade med den verksamhet som ska skyddas och de skyddsbehov som bedöms föreligga utgående från analyserna. (12.4.2012/171)

Vid planeringen av skyddsarrangemang ska beredskap skapas bland annat för det att en enskild person som arbetar vid kärnanläggningen eller deltar i hanteringen eller transporten av kärnmaterial eller kärnavfall, eller en utomstående grupp eller person som kan ha som medhjälpare en person som arbetar vid anläggningen eller i transportuppgifter, kan vidta lagstridiga åtgärder. Vid planeringen bör även beaktas att det är möjligt att en person eller grupp som planerar lagstridig verksamhet innehar sedvanliga eller på elektromagnetisk, kemisk eller biologisk effekt baserade vapen och sprängämnen samt sådan information och sakkunskap som inte är offentligt tillgänglig.

Skyddsarrangemangen ska sammanvägas med den verksamhet där kärnenergi används, brandskyddsåtgärderna och beredskapsarrangemangen.

Skyddsarrangemangen ska dessutom sammanvägas med de räddningsplaner, beredskapsplaner och planer för specialsituationer som myndigheterna gjort upp.

3 a § (12.4.2012/171)

Konstaterande av ett hot som påverkar planeringsgrunderna

Strålsäkerhetscentralen svarar för att hot som påverkar planeringsgrunderna konstateras och för att dokumentation om hoten utarbetas och ändras. Innan Strålsäkerhetscentralen konstaterar att ett hot som påverkar planeringsgrunderna föreligger eller omprövar hotet ska centralen höra inrikesministeriet, den delegation som avses i 56 § 2 mom. i kärnenergilagen (990/1987) samt de tillståndshavare vilkas skyldighet att verkställa skyddsarrangemang kan påverkas av hotet.

Polisstyrelsen svarar för att de hotbilder som gäller lagstridig verksamhet som riktar sig mot användningen av kärnenergi konstateras och för att en dokumentation om hotbilderna utarbetas och ändras.

4 §

Allmän planering av en kärnanläggning

De konstruktioner, system och anordningar samt förvaringsplatser för kärnmaterial och kärnavfall som är viktiga med tanke på kärnanläggningens säkerhet ska planeras med hänsyn till kraven beträffande kärn- och strålsäkerhet så att skyddsarrangemangen kan genomföras effektivt.

Skyddsarrangemangen ska basera sig på ett system med flera säkerhetszoner som omger varandra så att de system och anordningar som är viktiga ur säkerhetssynpunkt samt kärnmaterialet och kärnavfallet är särskilt väl skyddade och övervakningen av persontrafiken och varutransporterna kan skötas på ett effektivt sätt.

Gränsyterna mellan de olika skyddszonerna ska utgöra effektiva strukturella hinder för lagstridig verksamhet.

Vid planeringen av en kärnanläggning och av dess informations- datatrafik-, kommunikations- och automationssystem ska avancerade datasäkerhetsprinciper iakttas. Olovligt intrång i kärnanläggningens skydds-, styr- och regleringssystem ska förhindras.

5 §

Personsäkerhet

Adekvata säkerhetsutredningar ska göras i fråga om de personer som arbetar vid en kärnanläggning eller som deltar i hanteringen eller transporteringen av kärnmaterial och kärnavfall för att säkerställa att de är tillförlitliga. Rätten att få och använda information ska anges i fråga om varje enskild arbetsuppgift. Åtgärder i syfte att avvärja hot mot person ska genomföras systematiskt och de ska utsträckas också till tillståndshavarens underleverantörer och personer som arbetar för dessa.

Rätten att röra sig på anläggningsområdet ska anges i fråga om alla personer som arbetar inom anläggningsområdet.

6 §

Genomförande av skyddsarrangemang och upprätthållande av säkerhet

Skyddsarrangemangen ska genomföras i enlighet med planeringsgrunderna, säkerhetsreglementet, skyddsplanen och andra godkända utredningar.

Skyddsarrangemangens effektivitet får inte minska avsevärt på grund av felfunktion i enskilda skyddssystem, skyddskonstruktioner eller skyddsanordningar. Skyddsarrangemangen ska genomföras så att deras nivå inte sjunker avsevärt i en situation med gemensam felorsak eller i risksituationer, såsom vid elavbrott eller eldsvåda.

Agerande i hotfulla situationer i enlighet med skyddsplanen och säkerhetsreglementet ska övas årligen. Övningar ska även ordnas regelbundet tillsammans med de myndigheter som saken gäller.

Kärnanläggningens personal ska göras förtrogen med skyddsarrangemang och säkerhetskontroll samt de förfaranden som främjar genomförandet av dem på arbetsplatsen.

De handlingar som gäller skyddsarrangemangen ska uppdateras fortlöpande.

3 kap

Säkerhetskontroll

7 §

Uträttande av ärenden vid kärnanläggningen

Planer ska göras upp för åtgärder som ska vidtas i syfte att avvärja hot som kan uppstå i samband med att personer som har ärenden till kärnanläggningen rör sig där. Till uträttande av ärenden räknas också besök vid kärnanläggningen. Vid planeringen av besökens förlopp och program ska hänsyn tas till skyddsarrangemangen.

Identiteten hos de personer som har ärenden till kärnanläggningen ska säkerställas. Vid säkerhetskontrollen i samband med uträttandet av ärenden ska relevant utrustning för kontroll och lämplig tidsenlig teknik användas.

Rätten att röra sig på anläggningsområdet för personer som ska utföra ärenden där ska vara begränsad och deras rörelser på området ska övervakas enligt ärendets eller besökets art.

8 §

Övervakning av persontrafik och varutransporter

Fordon, människor, föremål och ämnen samt de transportmedel som används för varutransporter ska granskas i syfte att säkerställa att inga farliga föremål förs in i kärnanläggningen. All rörelse inom kärnanläggningen ska vara begränsad och övervakad så att skyddsarrangemang kan genomföras och säkerhetsaspekter beaktas på ett effektivt sätt.

Övervakningen av persontrafik och varutransporter ska ordnas på ett adekvat sätt också i samband med transport och eventuell lagring av kärnmaterial och kärnavfall.

Tillståndshavaren ska ombesörja särskilda arrangemang för att säkerställa att det inte utan tillbörligt tillstånd går att föra ut kärnmaterial, kärnavfall, radioaktiva ämnen eller sekretessbelagt informationsmaterial från anläggningen.

4 kap

Säkerhetspersonal och beredskap inför hotfulla situationer

9 §

Utbildningskrav beträffande säkerhetspersonal

Säkerhetspersonal enligt 71 § i kärnenergilagen ska ha sådan grundutbildning som väktare som avses i 24 § i lagen om privata säkerhetstjänster (282/2002) eller någon annan motsvarande utbildning i säkerhetsbranschen. Säkerhetspersonalen ska dessutom uppfylla de allmänna villkor för godkännande som väktare som anges i sistnämnda lagrum.

Den som tillhör en kärnanläggnings säkerhetsorganisation ska dessutom visa att han eller hon innehar för uppgiften erforderliga kunskaper om

1) säkerhetsreglementet och de principer och anvisningar som reglerar säkerhetsorganisationens funktion,

- 2) huvudprinciperna för verksamheten och om de funktioner vid objektet som ska skyddas,
- 3) räddningsplaner, beredskapsplaner och planer för specialsituationer i anslutning till verksamheten, samt om
- 4) eventuella andra nödvändiga handlingsinstruktioner som hjälper personalen i fråga att utföra sina uppgifter på ett riktigt och tryggt sätt.

10 § (12.4.2012/171)

Särskilda krav beträffande maktmedelsredskap

Säkerhetspersonal som bär på sig maktmedelsredskap eller vars uppgifter förutsätter beredskap att använda sådana medel eller fysiska maktmedel i sin säkerhetsuppgift, ska uppfylla de krav beträffande grund- och specialutbildning som anges i kärnanläggningens säkerhetsreglemente. I säkerhetsreglementet finns också bestämmelser om den utbildarutbildning och utbildning i användningen av maktmedelsredskap som ovan nämnda grund- och specialutbildningar förutsätter samt om påvisande av tillräcklig skicklighetsnivå och uppföljning av denna.

Kärnanläggningens säkerhetsorganisation får till sitt förfogande ha endast sådana maktmedelsredskap som är förenliga med säkerhetsreglementet och vilka tillståndshavaren eller bevakningsföretaget har i sin besittning.

11 §

Larmcentral

Med tanke på skyddsarrangemang ska det vid en kärnanläggning finnas en larmcentral och en reservlarmcentral. Båda dessa ska ha säkrade förbindelser till polisen och anläggningens kontrollrum. I larmcentralen eller i reservlarmcentralen ska alltid finnas minst en person som ansvarar för larmfunktionerna.

I samband med transporter eller lagringen av kärnmaterial eller kärnavfall ska larmförbindelserna och larmarrangemangen ordnas på ett sådant sätt som ett ändamålsenligt trygghet av transporten eller lagringen förutsätter.

12 §

Ledningscentral

En kärnanläggning ska ha en ständigt bemannad ledningscentral för skyddsorganisationen och lokaler reserverade för denna. Den som ansvarar för ledningscentralens funktioner leder säkerhetsfunktionerna vid anläggningen tills en polismyndighet i enlighet med 13 § övertar ansvaret för åtgärderna för bekämpning av lagstridig verksamhet.

Vid en kärnanläggning, med undantag av forskningsreaktor, kan en och samma person inte samtidigt ansvara för både säkerhetsorganisationens ledning och larmfunktionerna.

I en kärnanläggning ska det finnas ändamålsenligt utrustade lokaliteter som ställs till polisens förfogande och varifrån polisen kan leda verksamheten för bekämpning av sådan lagstridig verksamhet som riktas mot kärnanläggningen.

Det ska finnas en reservcentral för ledningscentralen. Båda dessa ska ha säkrade förbindelser till polisen och anläggningens kontrollrum.

5 kap

Hotfulla situationer

13 §

Åtgärder i en hotfull situation

I en hotfull situation ska de åtgärder som säkerhetsreglementet eller skyddsplanen förutsätter och andra nödvändiga åtgärder vidtas utan dröjsmål.

Polis ska tillkallas omedelbart när ett hot har konstaterats föreligga. När polisen anlant till platsen ska denna i mån av möjlighet underrättas om den hotfulla situationen och om hur situationen utvecklar sig.

När ett hot har konstaterats föreligga, leds åtgärderna för att avvärja hotet av den person som leder säkerhetsorganisationen. Ledningsansvaret övergår på polisen när behörig polisman meddelar att han eller hon övertar ledningsansvaret. Ett tillräckligt antal personer med sakkunskap om bland annat kärnteknik och strålskydd ska då ställas till polisens förfogande. Tillståndshavaren svarar för de frågor som gäller kärnsäkerheten och strålskyddet vid en kärnanläggning.

14 §

Anmälan till Strålsäkerhetscentralen

En anmälan till Strålsäkerhetscentralen ska göras utan dröjsmål när ett hot har konstaterats föreligga. Tillståndshavaren ska se till att Strålsäkerhetscentralen blir underrättad om den hotfulla situationen och om hur den utvecklar sig också i det fall att säkerhetsorganisationens ledning är upptagen av åtgärder för avvärjning av hotet.

Strålsäkerhetscentralen ska informera andra myndigheter om den hotfulla situationen om situationen så kräver.

6 kap

Delegationen för skyddsarrangemang på kärnenergiområdet

15 §

Uppgifter

Den delegation för skyddsarrangemang på kärnenergiområdet som avses i 56 § 3 mom. i kärnenergilagen har till uppgift att

- 1) bedöma hotbilder på kärnsäkerhetsområdet och ändringar i dem,
- 2) utveckla aktionsberedskapen och informationsgången i anslutning till hotfulla situationer på kärnenergiområdet,
- 3) främja samarbetet mellan myndigheter och tillståndshavare,
- 4) följa med utvecklingen, utbildningen och forskningen kring skyddsarrangemangen på kärnenergiområdet samt anvisningarna och informationen på området,
- 5) följa med och främja det internationella samarbetet kring skyddsarrangemangen på kärnenergiområdet,
- 6) dra upp riktlinjer för skyddsarrangemang på kärnenergiområdet och ta initiativ beträffande dem, samt
- 7) på begäran av Strålsäkerhetscentralen bereda och avge utlåtanden över skyddsarrangemangen på kärnenergiområdet.

16 §

Sammansättning

Delegationen har en ordförande och en vice ordförande. Delegationen har dessutom högst 12 andra medlemmar av vilka var och en har en personlig suppleant. Statsrådet utnämner ordföranden och vice ordföranden samt de övriga medlemmarna och deras suppleanter för tre år i sänder. De som kallas till medlemmar i delegationen ska företräda högklassig sakkunskap inom kärnenergiområdet eller säkerhetsbranschen.

Om en medlem eller suppleant avgår eller avlider under mandattiden, förordnar arbets- och näringsministeriet i hans eller hennes ställe en ny medlem eller suppleant för den återstående mandattiden.

17 §

Organisering av verksamheten

Delegationen sammanträder på kallelse av ordföranden eller, om denne är förhindrad, av vice ordföranden när minst två medlemmar skriftligen begär det för behandling av ett ärende som de anmält.

Delegationen är beslutförför när ordföranden eller vice ordföranden samt minst hälften av de övriga medlemmarna är närvarande.

Delegationen kan anställa en generalsekreterare och andra sekreterare med uppgiften som bisyssla vilka förordnas till uppgiften av Strålsäkerhetscentralen efter att centralen hört delegationen.

Delegationen kan höra sakkunniga samt inhämta utlåtanden och utredningar. Med tanke på beredningen av ärenden kan delegationen tillsätta tidsbestämda sektioner som kan ha som

medlemmar också sådana sakkunniga som inte tillhör delegationen. Sektionsordföranden ska vara medlem i delegationen.

18 §

Arvoden och ersättningar

De arvoden som betalas till sakkunniga som hörs av delegationen fastställs i enlighet med finansministeriets rekommendation. (12.4.2012/171)

I fråga om resekostnadsersättningar tillämpas statens tjänste- och arbetskollektivavtal om resekostnadsersättningar.

7 kap

Särskilda bestämmelser

19 §

Uppgörande och godkännande av planer

Planerna för skyddsarrangemang och planerna för åtgärder med tanke på hotfulla situationer ska göras upp i samarbete med de berörda polismyndigheterna.

Före införandet av skyddsarrangemang ska en principplan för skyddsarrangemang, en preliminär plan för skyddsarrangemang enligt 35 § 1 mom. 5 punkten i kärnenergiförordningen (161/1988), en plan för skyddsarrangemang enligt 36 § 1 mom. 7 punkten i nämnda förordning samt ett säkerhetsreglemente enligt 7 n § i kärnenergilagen föreläggas Strålsäkerhetscentralen för godkännande.

Ändringar i de ovan nämnda handlingarna ska också föreläggas Strålsäkerhetscentralen för godkännande.

20 §

Sekretess

Bestämmelser om sekretess finns i 78 § i kärnenergilagen samt i 14 och 41 § i lagen om privata säkerhetstjänster.

21 §

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 1 december 2008.

Genom denna förordning upphävs statsrådets beslut av den 14 februari 1991 om allmänna föreskrifter om skyddsarrangemang vid kärnkraftverk (396/1991).

Åtgärder som verkställigheten av förordningen förutsätter får vidtas innan förordningen träder i kraft.

Ikraftträdelsestadganden:

12.4.2012/171:

Denna förordning träder i kraft den 1 maj 2012.